

www.nv.rs

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 3.

17. (4.) јануар 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Изази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је
Budapest, Egyetem-utca 4.

Изази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

О пшеници и о ражи.

Коњ имаде четири ноге па ипак се и он кашто спотакне. Тиме се тешимо кад у нечем погрешимо. И ми смо погрешили кад смо оно прошле недеље рекли, да многи задржавају себи пшеницу и раж чисто из себичних рачуна. О томе је било врло много разнога дивана, па није ни чудо ако смо и ми погрешили. Тек сада видимо из «Позива Министра Пољопривреде», којег је управио газдама, како та ствар у истину стоји. Заиста цена жити и ражи за то је скочила — што је тога ове године мање родило него лане. Но за то не ваља да седимо скрштених руку, него ваља да се у овој невољи испомогнемо а то ћемо тако најбоље учинити, ако чисто житно и ражно брашно наменемо нашим војницима, а ми, који смо остали

на дому, ако мешамо пшенично и ражно брашно са јечменим, кукурузним или кромпирским брашном — јер тога имамо довољано све до нове жетве. Строг је налог Владин, да воденичари међу а пекари да месе само тако мешано брашно а слуге и биреши да добијају своју најамнину (конвенцију) само са две трећине у чистој храни а трећу да примају у јечму и кукурузу, наравно уз доплату разлике готовим новцем.

Тако ће дакле већина нас становника Угарске јести од сада хлеба мешенога од смешаног брашна а и газда, који сам није своје жито и раж у воденицу или у сувачу да му се самеље, нека и он једе такођер хлеба од мешаног брашна а жито и раж, што му претиче преко његове потребе, нека не придржава себи под својим кључем, него нека то прода

да и други узмогу набавити себи мешаног пшеничнога и раженога брашна. Веће цене не може нико постићи, јер је власт одредила највишу цену по којој се може пшеница и раж продавати; те газда не може чекати да се цена дигне.

Кад дакле могу наша велика господа и владике сада да једу хлеба од мешаног брашна, нека нико не мисли да је он неко другачије Божје створење, које мора јести само белага хлеба. Нека нико не држи своју пшеницу или раж под кључем скривену не продату, јер данас ваља да имаде хлеба и војник и сваки, нити вреди то шта да газде имају у једном селу, рецимо, хиљаду метера пшенице на препек, а у другој жупанији да имаде села којима није ништа родило те људи хлеба немају. Жалосне су дакле патријоте они, који се хвастају тиме, да им ни дед њихов није јео хлеба од мешаног брашна, па неће га јести ни они — јер таки људи су без срца и заслужују да их свако презире. Ако ко данас тако мисли, онда тај већма воле свој трбух него своју домовину.

Благословена земља наше домовине, за коју наши јуначки синови проливају потоцима крв своју, уродиће, ако да Бог, идућега лета и опет богатим родом, те ће нам нахранити све оно што данас жртвујемо у опћу корист — а ко није готов да жртвује за домовину и народ ни свој залагај: да Бог да му тај пресео и загорчио му живот!

О зоби.

Цена зоби утврђена је званично на 24 круне. У ту цену урачуњен је и довоз на железничку станицу. Према овој утврђеној цени нека нико не мисли да он може и даље држати своју зоб и постићи за њу још и бољу цену. Владина је наредба јасна: ко се ухвати да је продао своју зоб скупље од 24 круне — казни се са затвором до 15 дана и глобом до 200 круна. Цена од 24 круне је добра и нико није луд да тражи и прими већу цену а да трпи тога ради затвор и да плаћа глобу. Уз ту добру цену добар је и купац а тај је: наша војска. По наредби министра пољопривреде пописаће Опћинско Поглаварство колико ко има зоби на продају и јавиће то Војеном Поверенству; поверенство ће по томе извештају зоб купити, примити и исплатити. Ко има зоби на продају, нека, дакле, јави то одмах своје Опћинскоме Поглаварству.

Зоби треба нашој војсци. Поштење иште од свакога онога који има још и више зоби но што му треба за семе и за његову потребу — да то одмах пријави сам собом своје Опћинскоме Поглаварству. Непопштен је човек који то не учини и нека му не буде после криво, када му војници рупе у кућу и изнесу силом његову зоб из магацина, са тавана — јер се зоб мора набавити за нашу војску ма је створили испод земље. Нужда закон мења а сила Бога не моли. Које војници рупе у кућу, узму зоб, томе ће, набити празну зобницу на

главу па ће га потерати тако унакаженог кроз село његово. Томе се не ће заборавити та срамота ни у трећем колону, него ће се још и праунуцима његовим помињати ругло прадеде им.

Уздамо се, да се међу нашим читаоцима неће наћи, ама баш ни један, који ће себе и своје изложити овакоме руглу; јер смо ми свиколици верни синови своје миле угарске домовине, па смо дужни да то исповедамо не само словом него да покажемо и докажемо то и делом! На бојишту бива све онако како то нареди Врховно Заповедништво Војске — а у држави ваља да буде све онако како то нареди Државна Влада — која је за све што ради одговорна Краљу а и Народу преко Државног Сабора. Врховне наредбе слуша у војсци сваки војник а у држави ваља да их слуша сваки грађанин — па ће бити онда све у своме реду и свима добро. Ко чини другачије — помаже непријатељу, издајца је, те заслужује да му домовинска земља кости његове измеће.

У знаку рата.

(Размишљања.)

Децембар је месец. Хладан ветар дува свом жестином снаге своје, «помамио се», рекао би мој доброћудни Банаћанин, а мене мисли однеле тамо, где хиљаде и хиљаде синова ове свима нам драге отаџбине бију данас страшни, кржави бој под заставом светлог краља, земље господара, за част отаџбине своје! Многи

ће пасти и пропасти! Многа ће мајка јаукнути од тешкога бола за јединцем сином својим; многа ће сеја закукати за јединим братом својим, братом од заклетве; многа ће љуба изгубити драгог свога, одбрану своју, миловање своје; многа деца родитеља, хранитеља свога; многи опет отац — сила, потпору старости своје!

Крвав је сваки рат.

Но осим што он тражи крви, што коси и уништава толике људске животе, руши он и многе људске установе, многе људске тековине. Толике велелепне зграде, често пута ремекдела архитектуре бивају у рату порушене, уништене; силна имања пропадну — «тешко земљи куда војска прође» — многоме рат пружи у руку штап а о раме торбу просијачку обеси! Године и године треба да прођу, да се страшне последице рата изгледе, да зарасту ране, што их је он задао!

Но поред ове страшне слике, што нам ју рат пружа, истичу се у рату и неке успешне појаве, од којих само да споменемо некоје.

Љубав према ближњем где се више, величанственије огледа, но за време рата?! Ту се натиче сиромаш са богатим, да војницима нашим помогне: било оделом и храном, било негом рањеника. Та љубав према ближњем рађа код свакога, ко на бојном пољу није, штедњу: у оделу, у начину живота, једном речју у свему. Сваки се радо одриче многога свога уживања, само да браниоцима отаџбине што више на помоћи буде. Зар се многа имућна дама није обукла у

скромну одећу Самарићанску, те место хучних и бучних забава, а она тражи болницу, да нежном руком својом ублажи болове, олакша ране многоне ратнику?!
www.nh.rs

Дао би Бог, да ова љубав према ближњем, а која се тако сјајно очитује за време рата, ухвати дубока корена у нами и у васколиком друштву нашем, те да и после рата будемо једно другоне вазда у помоћи, и «у дану и у ноћи», те се у добру не понесемо а у злу се не понишtimo!

Куман, у очи нове год. 1915.

С. А. М. парох.

Изнимне наредбе у рату.

Познато је, да је наш државни Сабор још године 1912-те установио она изнимна наређења, која се тичу рата. Учинио је то с тога, што је предвиђао, да свако оно наређење, које чини у интересу војске на ратишту и у интересу грађанства овде дома, ваља да има свога законитога основа.

Природно је, да је ваљало закон тај, створен у мирно доба, сада попунити са таквим допунама, које су дозреле искуством у овом ратовању које траје већ пет месеци.

Нови закон наређује: ако је ради јавнога здравља, ради опће опскрбе или ради опће сигурности потребно; или ако се какова други опће корисни посао не може урадити са најмљеним раденицима, то може министарство овластити управну власт, да свакога који је за рад способан, да у своје

срезу или својој вароши, односно да у суседним срезу или у суседној вароши, врши службу лично. Власнике кола и коња може власт принудити да их уступе за преважања било лица било терета у своје срезу или вароши или у суседном срезу и у суседној вароши.

Закон наређује и то: да ако неко не може неодложни газдински посао друкчије да обави, да министарство може опуномоћити управну власт, да она нареди да се овај посао уради опћом снагом.

Да не би ове наредбе биле престроге у практичном животу, састарао се сам закон о олакшицама.

Тако је, на пример, закон изрекао: лично на службу могу се само они обвезати, који су 18-ту годину већ навршили а 50-ту још нису доживели. Млађи ваља увек да се позову на заједнички рад пре старијих. Жене се могу употребити само на такви посао, којем су са свога редовног занимања подобне и то само у месту где станују или у суседству. Не може се принудити на личну службу жена онда када, би је та служба пречила у вршењу њезине дужности као хранитеља породице, или дужности њезине моралне и економске. Управна власт узима обзира на вршење редовнога занимања и код мушких. За вршење личне службе одредило је Министарство и извесну наплату у готовом новцу.

Ово лично вршење службе може да буде теготно само онима, који су до сада зазирали од тога да чине држави услуге. Та и у мирно доба

Коњи носачи муниције.

Војнички свећеник теши рањенике.

Са севернога ратишта.

Сваки је частан човек обвезан да послужи јавноме добру по снази својој а некто ли у рату, када отаџбина с правом очекује да јој сваки син и свака кћи притече у помоћ.

Нека никога не изненађује ни то, што се од јако и жене могу одређивати на опћи рад. Не само код нас, него у свима државама на свету, позивају у ратно доба свакога здравога човека у војску, те не остаје друго него да се и жене употребе на јавни, опћи рад. Већ је крајње време да се престане с тиме: да док су мушки на бојиштима, дотле жене или кћери војника да седе дома беспослене, скрштених руку и да ишчекују само помоћ од државе. Не може нико да зна ни да каже: не ће ли овај рат трајати још и целога лета. Ако би збиља рат трајао тако дуго, онда ће ваљати економске радове обавити путем опће помоћи — јер ми без нове жетве не можемо остати а богме ни опстати.

Закон принуђава свакога да мора све животне намирнице, које су му преко личне и домаће потребе излишне, местној власти пријавити и њојзи исте по званичној највишој цени уступити.

Јавни је интерес да се знаде где и колико имаде у нас у залихи животних намирница на расположењу, јер само тако се могу подмирити потребе и војске и наше.

Од како је света и века никад се нигде није ратовало без незгода и по оне који су остали на дому. Рат је рат — није никоме брат! — вели наша пословица. Али шта су наше

невоље према онима наших јунака на бојним пољима, према мукама наших рањеника!

Данас не сме бити у народу људи двојаке феле — једни да међу свој живот сваки час на коцку а други да се код куће мргоде и на најмању неприлику. Данас ваља цело становништво наше домовине да се уједини у један народ; у народ, који једнако мисли, једно осећа, једно жели, једно хоће а то је — да ма и са највећим жртвама победи милионе својих непријатеља! У то име и Бог ће нам помоћи.

Л. Т.

ЖИВИНА.

Избор јаја за насиђивање.

Многи живинари немају успеха при насађивању и извођењу пилића, једино због рђавога избора и чувања јаја. Што је већи број кокошију носиља, ваља имати и већи број гнезда у које ће кокоши носити своја јаја. Кад је мали број гнезда, онда више кокошију навале у њих, те оне, које су после дошле узнемиравају оне које су већ легле да снесу. Или ако не то, многе од њих траже склонита места те носе ван живинарника. У већини случајева, оваква јаја пре поједу штеточине него што живинару дођу до руку. А то је штета.

Исто тако, не треба никад дозволити да у гнезду има више јаја на које ће кокоши легати кад своје хоће да снесу. Јер има кокошију које дуго у гнезду леже док снесу. Лежећи тако више њих једна за другом, почну их загревати, од чега се клица стане

Хонова по одласку Руся. — Стрѣжар на колѣнахъ комаре.

Са севернога ратишта.

развијати. Пошто кокоши све снесу и оставе гнездо, јаја се почну ладити и тако услед разлађења клица пропадне. И истога не треба никад држати у гнезду више јаја, већ их сваки два часа скупљати.

Друга се погрешка чини у чувању јаја. Јаја никад не треба држати у лонцима или каквим другим судовима на које се хвата пара и влажи јаја, Кроз овлажене поре на љусци јајета, продиру у унутрашњост његову извесне ситне гљивице, које га кваре и клицу упропашћавају. Стога, јаја ваља чувати у тамном, свом а при том промајном простору. Влажни подруми са својим мемским задахом нису за чување јаја. А исто тако нису на «шпајзови», пошто се у њима држи и склања све што се као излишно у собама и кујни сматра, те својим мирисом могу загадити и покварити јаја.

Не мање потребно је обратити пажњу на то: како јаја ваља при слагању полагати. На први поглед изгледа ситница још и на то пазити, како ће се јаје наместити. Међу тим и то није ситница већ права и велика крупница. Ево зашто:

Жуманце се находи у средини јајета и рекао би човек да се оно одатле не може покренути. Док у ствари није тако. Са обе његове стране полазе танки кончићи тако увијени, да изгледају као две плетенице и учвршћене су за љуску од јајета. Ако се сад јаје усправно положи да стоји мало више, онда се ове плетенице одвоје од љуске и жуманце почне падати и померати се са свога седишта.

И чим то буде, онда таква јаја нису више за насад.

Са тога разлога при остављању јаја за насад, ваља пазити па их никад не слагати да усправно стоје већ положено. На и у том положају не треба их оставити дуже, већ по могућности два пута дневно их обртати тако, да се жуманце стално одржи у првобитном седишту.

При узимању јаја за насад, ваља пазити и на њихов облик. Јаја округластога облика боља су за насађивање него дугуљастог, јер се лакше загревају.

Раније, држало се, да се из дугуљастих јаја изводе петлићи а из округлих кокице. Међу тим чињеним огледима ово је мишљење у последње време потрвено.

Неће бити на одмет да напоменемо да ударање по сандуцима и потресање ових шкоди јајима. Стога много је боље паковати их у корпе које имају своје рукунице, јер их је тако лакше носити него у сандуцима.

У локалима у којима се дупа, који се често потресају итд. не треба јаја држати, јер све то утиче штетно на клицу у јајету.

Храна нека ти је разнолика — час посна, час мрсна. Али, не узимај посну храну за све време свих поста. Посна храна, како је ви употребљавате, недовољна је за те. Имај у виду: «да грех није у јелу, већ у злу делу».

«Није грех оно што улази на уста, већ што излази».

Саслушање руских заробљеника.

Рањеници на галичкој станици.

Са севернога ратишта.

Огледало светскога рата.

Време је кишовито, путеви су се провалили. Војске не могу да се по непроходним путевима крећу унапред — кад се помакну само по један километар и то је већ много.

Они који овим ратом управљају, знају врло добро, да ће највећа борба, одлучна битка, бити на рускоме земљишту — између Руса и Немаца и то код Варшаве, главне вароши у руској Пољској. Иностранци листови већ не могу да затаје него признају отворено: да руска војска није дорасла немачкој ни аустро-угарској војсци. Немачка резерва не да се исцрпити. То је за дивно чудо колико Немачка имаде још у резерви и људи, оружја и новаца — а исто је тако чудо, да Руси нису били кадри ни нас да победе. Истина је да су они већ више пута упадали у Мађарску — али је очевидно, да Руси само за то предузимају ове безуспешне нападаје, што су уверени: да ће тиме свући на се нашу војску са севернога ратишта, и спречити даље продирање Немаца и одбранили своје важне градове. Но Руси су се преварили у своје рачуну. — Ми смо их из Карпата до сада увек изабацили а чим настане мир, штета наших горштака биће подмирена.

Колико се даје разазнати на ратиштима се у овај мах не догађа ништа важније; јер војске не могу да се крећу унапред. Кроз велико блато је тешко вући и грдне топове, тешку муницију и силну храну — а без тога не може, не сме војска да иде унапред. Отуда се све то већма жели, баш међу меродавним људима, да се овај рат што скорије доврши. Русија врло кубури с новцем, јер јој ни Енглеска ни Француска не могу више да узајмљују новаца — а Немачка има новаца у изобиљу. Новац је и рату био увек главна ствар.

Док се на западном и северном ратишту ствари лагано развијају, Турска постизава према Русији и Енглеској све то веће успехе — јер је Султан прогласио «свети рат» и тиме позвао све Муслмане под оружје а против Руса, Енглеза и Француза у свима државама.

Турска је поставила две војске — у Египту против Енглеза а у Кавказу противу Руса. Са првом војском продра је Турска до Суецкога канала а на кавкаском ратишту напредују Турци у три правца. Једна турска војска креће се на Батум, друга на Карс а трећа је кренула на Северну Персију — и ниже победу за победом. Као што су Турци надмоћни на суку, тако су они јачи од Руса и на мору.

Не једите, а нарочито деца, много слаткиша.

«Јер, желуду не прија увек ово, што је устима слатко.»

Дејство једне руске гравате.

Мост за нужду преко реке Вијар.

Са севернога ратишта.

Надвојвогкиња Аугуста у болници Текелијанума. У прошлу недељу предвече благоизводело је Њезино ц. и кр. Височанство, гђа надвојвогкиња Аугуста, праћена својом дворском гђом плем. Мајтењијевом, одликовати Помоћну болницу Црвенога Крста закладе Саве Текелије у Текелијануму својом високом посетом. Њезино Височанство дошло је у болницу сасвим изненада, непријављена, те могли дочекати само болничка надлечник витез др. Тибор Шкоф, врховна болничарка Палма др. Ј. Поповић-Фрушкогорског и старатељ болнице Тривун Милитар са целим болничарским особљем. Надвојвогкиња се радознано распитала за прилике, постанак и за издржавање болнице; обишла је све рањенике, разговарала се са сваким појединим милостиво и обдарила их цигаретама и сликама; разгледала је и храну рањеника и изјавила је да је са изгледом рањеника, редом и с уредбом болнице потпуно задовољна. После пунога сахата бављења свога Њезино се Величанство најљубазније опростило и вратило у своје светле дворе у Будиму.

Православни Божић у престоници. Архиепископском бригом и ревним настојавањем Његовога Високопреосвећенства г. епископа дра Георгија плем. Зубковића примило је њих осам хиљада православних војника и рањеника о радосном празнику Божићњем духовне утехе молитвама своје свете православне цркве ово тиме, што су православни свећеници у престоници служили пред Божић свете литургије православним рањеницима па и заробљеницима у свима престоничким војничким болницама, ово пак тиме, што су сва три дана Божића, па и у недељу по Божићу, православни војници испунили дупком велику српску цркву у Будиму. Први дан Божића служио је у будимској цркви величанствено архијерејску службу преосве-

ћени г. епископ Георгије, са којим су служили протопрезвитри: Велимир Недељковић и Стеван Чампраг, игуман Грабовачки Адријан и јерођакон Тимотеј. На кору је појала црквена певачка дружина Будимска. По «Причасном» прочитан је красан владичин «Божићни Поздрав», који је предисао светим православљем и жарким домољубљем, те је саслушан пажљиво и попраћен громким ускликом «Живео!» — Исто је тако о Божићу била дупком пуна и српска православна црква Пештанска. У Текелијануму и Ангелинеуму није ове године убичајене прославе Вадљега вечера; јер су ове године оба ова православна српска завода претворена у болнице «Црвенога Крста.»

Државна помоћ породицама пучких усташа. Породице на војничку службу позватих пучких усташа, спадали они у разред А или у разред В и без обзира на њихову старост и војничко образовање, имају права на државну припомоћ по дотичним одредбама наредбе домобранскога министарства. Свако нека се тога ради обрати бележнику своје општине, па ће му овај приопћити те одредбе.

Државна помоћ малим занатлијама и трговцима. Министар председник преузвишени г. гроф Стеван Тиса најавио се да је готов, у колико је то могуће, да помаже у ово тешко ратно доба оскудним малим занатлијама и трговцима и позвао је трговачке и обртничке коморе, да му предложе начин како би се то могле најбоље учинити.

Брзојавке за заробљенике. Може се брзојављати особама, које се налазе заробљене у Русији и Србији. Овим се заробљеницима може брзојављати и уз плаћени брзојавни одговор. Сви брзојавни уреди наше монархије примају такве брзојавке, али само тада, ако је боравиште заробљеника тачно означено. Поштанска и брзојавна управа једино не преузимање јамство, да ће брзојавке праводобно стићи на одређену адресу, па евентуално може дозначница за одговор изгубити вредност.

Смрт 105-годишњег старца. Из Осека јављају, да је тамо преминуо Михајло Вацлав Винарек. Покојник је навршио 105. годину живота. Прошао је 7 ратова као аустријски војник и свуда се храбро борио.

ВАРШАВА.

Када човек дође из Петрограда, из младнога, путљивога Петрограда, где се сав живот, одиграва тајанствено — у веселу, живу Варшаву, буде му чудновато при души. Па ако се још деси рано пролеће, када Петроград, и не наслућујући га, још одјекује кроз сиве мразове звонцама саоница, а Варшава лако и радосно шири млада крила у светлим и чистим пролетним улицама, или ако буде јесен, када се Петроград вуче кроз маглу и бескрајне кише, које падају као прах, и продиру кроз кости и мозак, дочим Варшаву нилују сунчани, благи јесењи дани, — осећа се човек одједанпут као млађи, расположенији, лакши, и човек баца са себе копрене, у које су га завиле петроградска клима и петроградски живот.

Светлост и зрак! Светлост и зрак! Чини се, да човек мора овде оздравити.

Провидни зрак, засићен мирисом каменитога уља — у Петрограду доже дрво, а у Варшави угљен — чудновато некако блажи човека и радосно га расположи.

На улици упознајете Пољаштво варшавско, и у вама не остаје скоро никакове жеље, да дубље продрете.

Марсаловска, краковска Прзедместие, позоришни трг, алеје, саксовски врт, велико шеталиште у средини града, понос Варшаве, све је то пуно маркантних пољских типова.

Ту шета од костобоље мало искривљен стари, сухи, жилави племић, вазда у црном, и ако већ нешто трошном капуту и црном врцом око врата, као да још вазда жали за слободом своје отачбине; са дугачким, танким, опуштеним брковима и брижљиво обријаним, сухим подбрадком, са мршавима ногама, које га с тога ипак не би застидиле у мазурки, и у очима пола младеначке, пола огорчене искрице: те очи су виделе, како су за славнога пољскога устанка оцеви, браћа, прија-

тељи шибани и јавно на улици вешани. То се не заборавља.

Ту шетају ови мршави, напред погнути младићи, са необријаним младим маљама на нежном лицу, са разводњеним, сентименталним очима, густим обрвама и некако нарочито засењеним тешким трепавицама, које се чине обојеним, са укоченим ходом, као да поигравају, са малим капицама на густим увојцима и тесним оделима, из којих су, чини се, давно већ израсли — са брзоплетим, напраситим, једовим патриотизмом на усницама.

Ту шета, као да је то највећа задаћа живота, и варшавски кицош.

И мршави младић и кицош су студенти. Ова одбијају широку руску студентску капу и дугачки студентски капут са два реда дугмета, исто као што и руски језик, који добро знају. Сви говоре својим слатким, меким звонким пољским језиком. Њима се мили кратки, парадни студентски капут са једним редом дугмета и златним ројтама, као што им је мила и уска, мала студентска капа.

Ту вуку матере децу за руку у шетњу, у народном оделу, законанскога стила. То је сељачка ношња из Карпата, сиво-жуте, длакаве, меке чохе, оптрачене пареним, понајвише црвеним врцама, мале округле капице без руба, парене кошуље и висећи мали огртачи без рукава и утегнуте сандале.

Покрај ових, провлаче се млади људи, често једнаких црта у лицу, млади људи, али који се боре сасвим другим оружјем и који се по спољашности не могу тако лако упознати, на сваки начин не тако лако као њихови руски другови. То су млади чланови партије пољских социјалиста, сигурно најскретније револуционарне странке између скоро стотину и десет народносних племена велике Русије. Што се тиче смелости, на застају за кавкаским племенима, у дисциплини једнаки су Финцима, а по страствености и интелегенцији су први.

Ту се покрај њих журе, све по једним начином поздрављајући, и њихове пријатељице, интелегентне и полуинтелегентне девојке, учитељице, намештенице, продавачице. Све су укусно одевене, сасвим другачје него петроградске девојке.

Скроз и скроз демократска Варшава је

НОВАЦ

је од неко доба постао редак, скрива се и све је теже зарадити га. Потребе живота пак принуђавају људе да се боре за зараду а ко жели да у борби овој победи, тај ваља пре свега да буде здрав, свеж и издржљив. За то треба против неса-

нице, нервозности, изнурености, јакога узбуђења крви, претераности, употребити Фелеров мирисни «Елаа-Елунд»; јер нас тај освежава, ослабљује умирује и оживљује ваш мишиће и живце ваше. Као што се то чује са многих страна, овим леком се лече и атареле севојине, противели, увести и многе друге болестице. 12 боља франко за 6 круна ваља да набави себи сваки читалац од E. V. Feller, Ђкарника, Stubica, Centrala br. 31, (Zagrebačka županija). Ово мало узбуђеног новца доноси богате камате.

најјефтинија и најугоднија варош у великој руској царевини. Варшава је град осредњости, која све задовољава и која је свима слатка; осредњега благостања, осредњега аристократизованог грађанства, осредње егандије, осредњих талената. То вреди и о јелу и о љубави; о књижевности, сликарству; а јавном животу, језику, укратко о свему.

Прође ли човек преко чистог, елегантнога повориснога трга и онда кроз кратку, светлу, великоградску Бјеланску, долази у жидовску четврт. Ту станују жидовски малограђани, трже, грошићари, мали творничари, дућаније, који много долазе у додир са провинциом. И ако је тај део града прилично прави Гhetto, ипак је доста од пољскога духа амо продрло. Тако се је нарочито овде састала нечистоћа Пољака са нечистоћом Оријенталаца; али и уживање живота и тежња за угодним живљењем. И тако су амо продрли и пољска доброћудност, прикладност, слатка љубежљивости и љубав према шаренилу. Овде су прилично по раси најчистији руски жидови, јачи, пунији него кукавни, тамни Жидови и Беле Русије и Литваније, и правилнијих, лепших облика него Жидови у Немачкој.

Стоје ту околу у групама на улицама, заустављају један другог и међусобно се прате по неколико корака горе и доле, или довикују што при суерету један другому, улазе у коју посластичарну или трговину, где поједу по један пар врућих, гласовитих добрих варшавских кобасица, и чини се, при томе обављају своје послове весели и расположени, и ако се морају протурати кроз живот на доста горак начин. Уз лепе, добро развијене црнобраде мушкарце и жене, прерано сазреде дечаке, може човек видети у вратима безбројних дућана и у многобројним дашчарама, красне жидовске девојке и жене, свежих лица и великих, црних очију, кокетне и прљаве.

И ако говоре прилично пољски, и ако се за невољу могу и руски споразумети, чује човек у овом краја вароши ипак само њихов пољско-жидовски говор.

*

У листовима оних држава које не ратују читамо из дана у дан вести како су у Русији

врло забринути шта ће бити са Варшавом; јер се Немца, унаточ зду времену, све то ближе примичу с војском својом Варшави.

Према томе ево ћемо нешто касти и о томе како је Варшава утврђена.

Варшава је прва руска варош у коју утичу ретки руски путеви и жељезнице а уједно је и најважнија терђава Руске-Пољске. Лежи на обема обалама реке Вистуле преко које воде три моста. Северно од вароша лежи градић Славцки на десној обали а чувени градић — Александрова — цитадела на левој обали Вистуле. Њу окружава пет бастиона а у новије доба још и шест других утврда, све по 500 метера раздалеко. Године 1883 утврђена је варош Варшава као јаки логор, којег опасује пегнаест фортова удаљено све по 15 километра од средереде вароши. На левој обали Вистуле леже фортови: Августовска, Пофинек, Скузојец, Окенује, Зосцилов, Јеленин, Хрцонов, Горце, Парисов, Забки, Залице и Пелковизна. Са ових утврђења спољни појас градских утврда обухвата 60 километра. Цитадела у сред вароши је, служи само као касарна. Град Варшави наоружан је са 1400 топова а Русија је одредила грдну војску од 300.000 војника да га бране.

К О В Ч Е Ж И Ћ.

Колико света живи од земљорадње. Статистички подаци држава које имају уређену статистику тврде, да од земљорадње живи: У Русији 70·3% целокупног становништва, у Италији 60%, у Аустро-Угарској 55·9%, у Јапану 50·2%, у Канади 46·7%, у Уједињеним америчким државама 47·3%, у Француској 46·3%, у Данској 38%, у Немачкој 35·5%, у Белгији 21·7%. — Кол нас, на Балкану, проценат земљорадника је око 90% целокупног становништва. Интересно је, да и у државама у којим су земљорадници једва у већини, или чак су у мањини, као што су Аустро-Угарска и Немачка, земљорадници или тако звани Аграрци, воде главну реч у свима питањима.

Мађарска газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље те држи исказ земаља продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса: Budapest, IX., Ullői út 25. szám.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист «Њиву» нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — разда његова свестране напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује.

Прелистајте нашу «Њиву» од године 1898., 1899., 1900., 1901., 1902., 1903., 1904., 1905., 1906., 1907., 1908., 1909., 1910., 1911., 1912. и 1913. па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо ономе циљу, који смо себи истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ра-

тарима за ових петнаест година излажења свога одобрава нас да прио-немо из све снаге и даље: да наша «Њива» буде из дана у дан све то боља и све то лепша, а тиме српскоме ратару све то милија — једном речју: да лист «Њива» буде у ратарској кући мио недељни гост и поуздани саветник у свему оном, што српски ратар ваља да зна и да чини свога добра и своје среће ради.

У то име излазиће «Њива» и од сада са овим подеснијим насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, вртарства, виноградарства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаће вам у земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће, колико зна, може и уме, на његове питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби.

Претплата је цена недељном, илустрованом, ратарском листу «Њиви» **само 3 круне годишње.**

Поред ове малене цене, добивају наши претплатници забадава и календар на понлон

као бесплатни божићни прилог
„Њиви“-н њеним читаоцима.

Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист «Њива» — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак.

У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: **да се претплате на „Њиву“ одмах од првих бројева**, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно онамо и на ону пошту, на коју нам то јасно и разговетно означе.

Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију.

Претплата с шиље поштаноскeм упутницом на адресу: А „Nyiva“ kiadóhivatalának — Budapest, IV., Egyetem-utca 4., Franklin-Társulat.

Уредиштво и наклада „Њиве“

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали, да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност

О Г Л А С И.

ОГЛАСИ

се примају у наклади

„ЊИВЕ“

Budapest, Egyetem-utca 4.

Претплаћујте се на народни лист „ЊИВУ“ Претплата се шаље на «Nyiva» Budapest, IV. kerület, Egyetem-u. 4. sz.